

stav nimamo, po katerih se zamore še le nova vlada vpeljati.

Deržavni zbor se bo tega spomnil in si mora prizadevati v Kromerizu popraviti, kar je na Dunaji zamudil.

Zadnjič — pravi Dunajski časopis — vprašamo še: ali se je deržavni zbor s slovesno veliko mašo začel, kakor se spodobi, vse imenitne dela začeti? Na blagoslovu Božjim je vse ležeče!

Se vé de taki, ki pravijo, de nobena véra nima deržavna véra biti, nam bojo na to odgovorili:

Jadje zdaj in brezbožniki
So kristjanam učeniki.

Ozír na pretečene čase na Krajskim.

Znano je, de je bila krajska dežela pod francozko oblastjo od léta 1809 do léta 1813. Hude in dolge vojske so bile s Francozi, kateri niso pokoja dali, de so več dežel Estrajskimu cesarju pobrali. Ko je bil léta 1809 za nekaj časa mir storjen, so mogli Estrajci prepustiti Francozom krajsko deželo vso, nekoliko hrovaške in nekoliko koroške dežele. Z njim je bila zedinjena Teržaška okolica, Istrija in Dalmacija, in vsim tem deželam vkup so rekli Ilirija. Ilirske dežele niso bile prištete sosednjemu laškemu kraljestvu, ampak združene so bile naravnost s tistim francozkim cesarstvom, zato so bile vse naprave enake navadam na Francozkim vterjenim.

Namesti kantonskih gospodov so bile mérijé, in vsak mér je imel obilne oblasti. To se Krajncam nič ni čudno zdelo, ampak takrat so jeli plašno gledati, ko je prišlo povelje, de bodo méri ženine in nevéste oklicovali in jih tudi poročevali. Vsak ženin in vsaka nevésta, ktera sta sklenila se zaročiti, sta mogla narpervo oglašiti se méru, de je naredil ženitno pismo in zapisal tudi oklice. Tri nedelje za poredama so bili potem oklicani per mérii. Ob napovedani uri je bilo ljudem s trobentnim glasom oznanjeno, de bo mér oklicval. Ko se je ljudi našlo pred mérijo, radovednéžev se nikoli ni zmanjkalo, je mér sredno okno svojiga stanovanja odperl in glasno oklice bral. Po končanih oklicih sta mogla ženin in nevésta s pričami vred h poroki priti. Mér ju je po francozkim postavah poročil; bila sta potem mož in žena. Če sta hotla v cerkvi se dati poročiti po zapovedi katoliške cerkve, je bilo práv, če pa ne, vender sta bila zakonska. Vsak je storil prostovoljno kakor se mu je zdelo. Krajncam na čast vender moramo réči, de ga skorej ni bilo na Krajskim nobeniga ženina in nobene nevéste, ki bi bil samo z mérovo poroko zadovoljin, ampak vsi zakonoželjni so se dali tudi v cerkvi oklicati in poročiti.

Zoperno je bilo Krajncam, kar je francozko vladarstvo ojstro zapovedovalo, de so mogli vsako novorojeno dete narpervo nesti k méru, ki je otroka ogledal in ga v rodne bukve zapisal. Po tem še le so smeli otroka v cerkev h kerstu nesti. Še hujši je žalilo Krajnce, kér so bili od nekaj radi bogoslužni, de so Francozje skorej vse zapovedane praznike overgli in jih v delavnike spremenili. Samo Sveti dan, vnebohod J. K. in Velki šmarn so ostali. Praznik s. rešnjiga telesa so Krajnci posebno pogrešali, kér so bili navajeni tisti praznik vsako léto z častitljivimi procesijami obhajati, — bil je takrat de-loven dan. Delati vender tisti dan se nobeden ni prederznil na Krajskim. Posebno čudno je bilo, kader je bila kakošna očitna božja služba od deželskih oblastnikov zapovedana. Prišli so k maši vsi oblastniki s poglavarjem vred, kateri so zraven sebe veliko vojakov v cerkev pripeljali, de so jim z orožjem v rokah straža bili. Zraven je bilo vselej več bobnarjev, ki so per povzdigovanji na vso moč bobnali v cerkvi, de se je vse treslo, kar je posebno pervikrat vse ljudi splašilo. Hvala Bogu de ne slišimo več taciga ropotanja po naših cerkvah.

Višnjagorski.

Povedanje od slovenskiga jezika.

Spisal V. Vodnik.

(Dalje.)

Slovenci so tudi na Štajerskim terden grad iméli, kateri se notri do danes imenuje „Slovenji Gradec“, za razloček od ene druge terdnave per reki Mura, to je, Nemški Gradec, kteriga je nemški cesar Karl Veliki zidal.

Majnsi gradove in taborje so v več krajih imeli, kakor tudi straže zoper sovražnika, od koder se vas Stražiše pravi, ker tam so čuvaji in straže stali, de bi za zgorno deželo in mesto Krajn čuli.

Zvunaj krajskiga je tudi dosti slovenskih imén, kar poméni, de še tam Slovenci prebivajo, ali de so nekaj prebivali. Take imena so Gorica, Oglej, Lipica (Leipzig).

Vsih krajev ni mogoče razložiti, od kod imajo svoje imena. Nekatere so od Nemcov prevernjene, nekatere imajo stare slovenske imena, ktere se zde nezastopijo, zvunaj le od taistih, kateri se na slovenskiga jezika nauk s pridam podadó.

Dan današni je dosti nezastopnosti v krajskim jeziku le zato, ker ne vémo, zakaj so nekaj kraje s takim imenom imenovali, kakoršniga sedaj nosijo. Kteri bode dobro pregledal slovensko navado, bo najdel, de nikoli niso Slovenci brez nič krajam, hribam in vodam imén perkladali; ampak vse imena kako lastnost pomenijo, ktero ta ali uni kraj v sebi ima.

Kteri bi rad krajskih imen poménik zvedil, mora na moškovitarskiga (rusovskiga) jezika znanje se podati. Krajski jezik je moškovitarskemu nar bolj podoben; bolj kakor vsim drugim slovenskim izrekam. Moškovitarji so dosti besed ohranili, ktere so se pri nas pozabile in iz navade peršle.

(Dalje sledi.)

Svoboda ali sloboda?

Svoboda je sostavljena iz beséd svoj in biti, bodem, tedaj svoboden toliko, kakor svojboden, in svoboda, svojboda. Bratje Hrvatje čerko v radi za l zamenjajo, postavim: Mletke namesto Benetke, mlogo (se večkrat rabi) namesto mnogo, tako tudi sloboda namesto svobode. — Kakó se v ljudskih ustih pogosto čerke med seboj menjajo, kaže različnost naslednje besédice: čebéla, čběla, čěla, čvéla, včěla, čmel, bučěla, bečěla, bčěla, pčěla. J.

Iz Dolenskiga.

Kar je gosp. Rotar v 45. listu Novic zastran Dunajskih poslancov pisal, jez vse poterdim. Naj mi bo pa, tudi dovoljeno v ti reči še svoje misli razodeti. Gosp. Gajerja so izvolili v Mirni, in sicer le voljivci Kerške okolice, ktere je s prigovorjanjem in z mnogimi obljubami na svojo stran pridobil, vsi drugi voljivci pa so bili temu nasproti, in le po večini glasov njegove stranke je bil gosp. Gajer za poslanca izvoljen, desiravno smo drugi voljivci čez to protestirali; tode nič ni pomagalo. Njegova stranka, dobro našuntana, se je na to vzdignila, in ni dosti manjkalo, de se ni boj pričel. Nočem tega bolj natanjko popisovati; to pa povém zato, de se vé, od koga in kakó je bil gosp. Gajer voljen. Kakor pričjočimu voljivcu so mi vse dogodbe na tanjko znane. Tedaj se imamo le voljivcem Kerške okolice zahvaliti, de so nam taciga poslanca in še clo s silo izvolili, kateri molčé sedi v deržavnim zboru celi čas in zato gotovih 100 kron na mesic poteguje, sicer pa še clo Madžaronam in Nemškutarjem na strani stoji. Mislim pa, de so se vender tudi njegovim voljivcem enkrat oči odperle in de že sprevidijo, de gosp. Gajer ne bo spolnil tistih velicij obljub, ktere je pred volitvijo delal. Zatoraj vas, le vas, kateri ste